

KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI U CRKVI SV. ANTE PADOVANSKOG U TUČEPIMA

Naziv kulturnog dobra: Crkva sv. Ante

Adresa/smjestaj kulturnog dobra: Tučepi

Općina/grad: Tučepi

Županija: Splitsko-dalmatinska

Pravni status: Zaštićeno kulturno dobro

Sadašnja namjena: Sakralna

Vrijeme nastanka kulturnog dobra: 1901 g.n.e.

Nadležni konzervatorski odjel: Konzervatorski odjel u Splitu za područje Splitsko-dalmatinske županije, Porinova 2 21000 Split

4. STABILIZACIJA I KONSOLIDACIJA ZIDNOG OPLOŠJA U BRODU I SVETIŠTU CRKVE

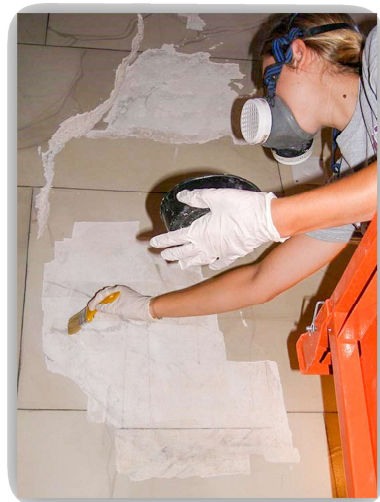
Nakon uklanjanja oljuštenih i pulveriziranih slojeva boje, ostvaren je potpuniji uvid u razmjer oštećenja, uvjetovan ranije navedenim uzrocima, a kataliziran lošom pripremom podloge tijekom prethodnog zahvata, odnosno korištenjem neadekvatnih materijala. Nakon što su sve takve zone tretirane ranije opisanim postupcima, stvoreni su uvjeti za konsolidaciju i pripremu rekonstruktivnih zahvata. Pojedine su zone nakon odsoljavanja, te dodatnog tretmana otopinama za konverziju soli u teže topljive oblike, konsolidirane primjenom akrilne disperzije K9, te grundiranjem mješavinom disperzije s talkom i kvarcnim pijeskom, čime je postignuta primjerena tekstura, odnosno uravnotežena upojnost podloge za prihvata završnoga sloja vapnene mase za izravnavanje. Osobitu su pažnju zahtijevale i zone oštećenja uokolo svih prozora, nastale tijekom ugradnje novih aluminijskih, ugrađenih umjesto ranijih drvenih, u dobroj namjeri, ali u pogrešnom uvjerenju, kako bi se na taj način spriječio prodor vlage. Te su zone bile osobito grubo i nestručno obrađene, ispunjene poliuretanskim brtvilom, preko kojega je završno nanesen krupnozrnat, cementni mort, koji bojom, teksturom i volumenom nije niti pokušao replicirati obradu ostatka podloge.

1. PODACI O OBJEKTU

Današnja župna crkva sv. Antuna Padovanskog izgrađena je u Sridi sela između g. 1898.-1901. Pročelje prema nacrtu ing. Parišića oblikuju pravilni klesanci, tvoreći vanjštinu u neoromaničkom slogu. Do uzvišenoga dvorišta, na kojemu je crkva podignuta, dolazi se kamenim stubištem na zapadu, nasuprot kojemu dominira profilirani portal, a u vertikali iznad njega veliki polukružni prozor unutar središnjega polja pročelja, te manja rozeta unutar timpana. Tlocrtno je crkva oblikovana u obliku latinskoga križa, pri čemu se u krakovima transepta nalaze dvije bočne kapele. Dekoracija se unutrašnjosti pripisuje Applinaru Soldatiju iz Miecaglia, nedaleko Milana.

2. PLAN KONZERVATORSKO RESTAURATORSKIH RADOVA

Zbog položaja crkve i djelomičnog temeljenja na nasipu, nedostatka izolacije temelja, neprimjerenih intervencija u vidu uvođenja AB konstrukcije krovništva, došlo je do raznih statičkih poremećaja, pucanja konstrukcije zidova, provlaživanja unutrašnjosti i aktivacije ugrađenih soli. Problemi su stoga manifestirani bubrenjem, ljuštenjem, otpadanjem ili pulverizacijom oslika, na kojemu je, nažalost, već bio proveden zahvat 1996. godine, više slikarskog nego konzervatorsko- restauratorskom metodikom. Imajući u vidu monumentalne gabarite crkve i sredstva kojima je investitor raspolagao, odlučeno je da se neće uklanjati preslici, već da će biti provedena dokumentacija, desalinizacija, stabilizacija i konsolidiranje postojećih oslika, te rekonstruktivni zahvati i retuš.

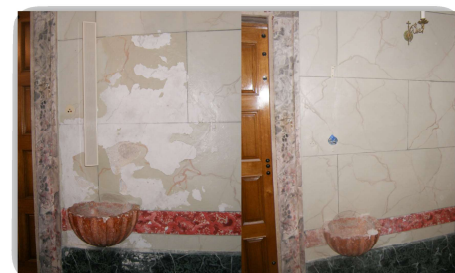
3. POSTUPAK ODSOLJAVANJA

Laboratorijska su istraživanja utvrdila visoku zasićenost lako topljivim solima (kloridima) na svim uzrokovanim zonama, ujedno i onima koje su manifestirale najznačajnija oštećenja, zbog čega je bilo potrebno provesti njihovu desalinizaciju prije daljnjih zahvata. Postupak je obuhvaćao uklanjanje različitih i pulveriziranih dijelova novijeg preslika, a u pojedinim je zonama utjecaj vlage u kombinaciji sa solima bio do te mjere razoran, da se nametnula potreba uklanjanja žbuke do kamenog nositelja. Mjesta koja su zahtijevala tu razinu intervencije, bila su dodatno oštećena statičkim pomacima, te su pukotine intenzivirale prodor tekuće vlage, primjerice u sjevernom i južnom dijelu transepta (gornji dijelovi zida), južnom dijelu kalote, te zoni iznad škropionice.

5. REKONSTRUKTIVNI ZAHVATI I RETUŠ U BRODU I SVETIŠTU CRKVE

Rekonstruktivni zahvati u brodu i svetištu crkve obuhvaćali su ispunjavanje pukotina otvorenih tijekom sanacije tragova statičkih pomaka na zidovima crkve, odnosno tijekom eliminiranja žbuke oslabljenih vezivnih svojstava, uslijed izloženosti destruktivnom djelovanju vlage i lako topljivih soli. Dublja oštećenja podloge, uglavnom u zonama strukturnih pukotina, popunjena su bescementnom žbukom Mapei Antique Structurale NHL 25/1. Visoka stabilnost i čvrstoća korištene žbuke, uz svojstva slična žbuci izvornika, doprinijela su oblikovanju odluke o korištenju toga materijala.

Sve su obrađene površine potom dodatno zaravnate vapnenom glet masom, nakon sušenja brušene radi ujednačavanja površinske teksture s izvornikom, te impregnacijom pripremljene za zahvate rekonstrukcije oslika. Splet navedenih čimbenika koji su doveli do pojave opisanih oštećenja tijekom početne je provedbe zahvata djelovao manje razorno, no tek je nakon postavljanja skele, odnosno uvođenja pokretne hidraulične platforme i početka zahvata stečen uvid u goleme razmjere oštećenja, pa je zahvat na koncu obuhvatio oslikane površine crkvenog interijera koji su gotovo trostruko većih gabarita od inicijalno predviđenih. Opisani zahvati na oslicima "školski" su primjer projekta koji tijekom procjene opsega posla ne izgleda osobito zahtjevno, pri čemu biva podcijenjena kompleksnost zamršenih uzroka propadanja, kao što su ugrađeni nedostaci i neprimjerene kasnije intervencije, pri čemu je veoma teško procijeniti koji od njih ima pogubniji utjecaj čuvanju spomenika. Unatoč zastrašujućem poslu koji u takvim slučajevima predstoji konzervatoru- restauratoru, te izuzetno zahtjevnom procesu utvrđivanja metodike rada i donošenja odluka, upravo takvi projekti neizmjereno doprinose unaprjeđenju vještina i iskustva svih sudionika.

Autor: mag. art. Nađa Radović,
konzervator - restaurator